

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Hyemalis - A Dominica I. Adventus Domini nostri usque ad
Dominicam Septuagesimæ

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

In Dedicacione Ecclesiæ. In loco sacro non pavere, pavendum est.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44194

I N
D E D I C A T I O N E
E C C L E S I Æ.

Pavete ad sanctuarium meum, ego Dominus. Levit. 26.

VERITAS PRACTICA.

In loco sacro non pavere, pavendum est.

RATIO EST, quia ubi se Deus magis presentem & magis colendum præbet, ibi non pavere, pavendum est.

Sed in loco sacro se Deus magis presentem & magis colendum præbet.

Ergo ibi non pavere, pavendum est, & profecto cavendum.

I. P U N C T U M.

QUOD ait Sapiens, Nemini spatium peccandi dedisse Deum, de locorum ac temporum spatio perinde posse intelligi, nemo ignorat, qui sciat Deum non minus esse immensum quàm æternum. Sicut enim æternitate sua Deus omnium spatia temporum sic comprehendit, ut nullum sit tempus quo non sit Deus, & quo colendus non sit; ita prorsus immensitate sua, locorum vastitatem omnium sic complectitur, ut nullus sit omnino locus, in quo non subsistat, & ubi non sit timendus. *In ipso enim vivimus, & movemur, & sumus.*

Verum his non obstantibus, sicut certos quosdam dies designavit, quibus insignis coleretur; ita quædam sibi loca sacra & dedicat, in quibus singulari cultu vult timeri. *Custodite, inquit, Sabbata mea, & pavete ad sanctuarium meum.* Videlicet ut loci simul ac temporis venerationem jungat? Audisne verò quo exprimat verbo loci cultum quem exigit? *Pavete,* inquit, ad illum quem mihi dico, consecroque locum. Quis crederet ita esse tremendum, nisi Deus ita ipse imperaret? Quis autem dubitet sic ipso edicente? Et tamen quàm id paucis persuasum est? quàm multi è contra sunt, qui non modo non pavent aut tremunt in locis sacris sed vix à profanis ea discernunt, ne minus audacter & libere quidquid animo libuerit, & cogitant & effutiant, quàm si sacer & sanctus non esset locus, aut

quàm si nulla sanctitatis ejus esset habenda ratio.

Quamobrem illud in primis ad praxim, quando de locis sacris agitur, intelligendum est, quo sint à nobis cultu frequentandi. Sicut vero ille cultus non alio potuit expressius verbo designari quàm pavore, ita quàm sit debitus ille pavor vix aptius representari queat, quàm si dicatur, *In loco sacro non pavere, pavendum est.* Sic enim cum divina gloria non modo res nostra conjungitur, sed in re nostra damnum æquè proponitur ac emolumentum, id est, damnum tum æquè demonstratur, non pavere, ac pavere, fructuosum: Quod genus persuadendi plurimum valet.

Sic utrumque porò demonstratur. Ubi se Deus magis presentem ac colendum præbet, ibi non pavere, pavendum est; Quia quidem in propositione tria videntur distinctè perpendenda. Primum, quid sit quod Deus se in uno magis loco presentem statuatur quàm in alio, cum sit æquè præsens in omnibus. Secundum, quid sit & quamobrem Deo præsentis pavor ille concitandus? Ac denique Tertium, cur nisi tum paveas, sit propterea magis pavendum.

De primo, non minor esse posset quæstio, cur dicatur Deus esse in loco: quàm cur dicatur in uno potius quàm alio? nam si proprie loqui velis, Deus nullibi est quàm in seipso; quapropter à sanctis Patribus dicitur illocalibilis, incomprehensibilis, incircumscriptus, & non esse in loco, sed ipsum sibi esse locum. Sic inter alios S. Joannes Damascenus. Quid est igitur cur non tantum esse in loco, sed ubique locorum & creditur, & ipse per Prophetam testatur: *Numquid non caelum & terram ego impleo: dicit Dominus?* Respondet, & acurè simul ac pie difficultatem solvit S. Gregorius. *Ipse manet intra omnia, ipse extra omnia, ipse supra omnia, ipse infra omnia; & superior est per potentiam, & inferior per sustentationem, exterior per magnitudinem, interior per subtilitatem; sursum regens, deorsum continens; extra circumdans, interius penetrans; nec alia parte superior; alia inferior; aut alia ex parte exterior, atque alia manet interior, sed unus idemque totus ubique*

M m x pra-

L. I. de fide, c. 16. ler. 23.

L. 2. Mor. c. 12.

Ecl. 15.

Ab. 17.

praesidendo sustinens, sustinendo praesidens, circum-
dando penetrans, penetrando circumdans. Unde
superius praesidens, inde inferius sustinens, & unde
exterius ambiens, inde interius replens; sine inquit
tudine superius regens, sine labore inferius sustinens
interius sine extenuatione penetrans, exterius sine
extensione circumdans. Est itaque inferior & super-
ior sine loco, est amplior sine latitudine, est subtilior
sine extenuatione. Actandem paucis haec omnia
contrahens sic concludit, dum per molem corporis
nusquam est, per incircumscriptam substantiam
nusquam desit.

L. 1. de
summo bo-
no c. 2.

Quod & sanctus Isidorus insigniter: *immensitas Divinae magnitudinis ita est ut intelligamus eum intra omnia, sed non inclusum; extra omnia, sed non exclusum; & ideo interiorum ut omnia contineat, ideo exteriorum ut incircumscripta magnitudinis sua Majestate omnia concludat.*

Ex quibus sanctorum Patrum dictis cum pateat nihil repugnare quod nulli bi simul & ubique Deus dicatur esse propter miras & diversos existentis agentisque Dei modos; sic plane fit evidens, cur in uno praedicetur potius esse loco quam alio, quia videlicet in uno potius se praesentem exhibet quam in alio, Quid est se praesentem exhibet, nisi quod majora seu nova suae praesentiae simul & operationis signa ponit, aut aliquidus monumenta beneficii, natiuaeque bonitatis argumenta, quae dum in uno significantius praesentat loco quam alio, non se aliis propterea subtrahit locis, nec minus ubique praesens est, sed non est tamen ita praesens, nec tam aperto praesens modo, quam ubi se adesse & interesse nobis apertius manifestat. *Et ad eum venimus.* inquit, & mansionem apud eum faciemus. *VENIUNT* scilicet eum se illic esse ostendunt; *veniunt ad nos,* dum venimus ad eos: *veniunt subveniando, illuminando, implendo; vimimus obediendo, intuendo, captendo.* Sic S. Augustinus. Unde in caelo potius quam in terris esse Deus praesens dicitur, quia se illic indefinenter Beatis omnibus videndum ac fruendum per omnem exhibet aeternitatem, ac propterea caelum in scripturis vocatur ejus Dominus, ejus tabernaculum & ejus sedes. *Caelum,* inquit, *sedes mea, Deus autem noster in caelo.*

Joan. 1. 4.

If. 66.
Es. 13.

Gen. 28.

Pari quoque sensu dum in terris unum designat locum, ubi aliquid singulariter operetur, & singularem operis sui velit a nobis haberi rationem, nonne tum in illo etiam singulariter dicens est esse loco? Nonne sic Jacob apertè loquitur: *Verè Dominus est in loco isto & ego nesciebam.* Nonne sciebat ubique Deum esse? Cur ergo dicit

se nescivisse quod in isto esset loco, nisi quia singulari què ignorabat modo praesens illic aderat, quem ut cognovit, in has protinus erupit voces *Verè Dominus est in loco isto;* quasi non illic ante, vel quasi non esset alibi, quia revera nec ante nec alibi, tali erat modo, quo tum esse agnoscebatur unde & locum Jacob vocavit *Bethel,* id est, *Domum Dei.*

Sicut anima licet in toto sit corpore, magis tamen in capite vel in oculis residere dicitur, quia majores ibi & insigniores sensuum praestat effectus, sic ubi se suaeque Deus attributa vel Justitiae vel Bonitatis & Potentiae notiora facit, ibi adesse potissimum denuntiatur, *Ego ego sum, ego vidi, dicit Dominus.*

lev. 7.

Si à mortali homine sic videretur, quis non tremet, quis in ejus conspectu non paveret? *Et columna caeli contremiscans & parveans ad nuntium ejus.* S. d. n. si maiores sunt oculi carni, non poterit videre faciem meam, non enim videbit me homo & vivet, ait ipse Deus Moysi, de quo Propheta sic Apostolus *Invisibile tanquam videns sustinuit,* quasi dicet fati Moysi fuit, & fidei nostrae fati esse debet ad omnem cultum invisibili Deo tanquam visibili persolvendū, quod talem ille cultum à nobis exigit his ipsius signis, quibus sensibilem suam facit praesentiam. Atque hoc est secundum ex tribus propositū, quod explanemus, de affectu pavoris qui tunc loci & temporis singulariter Deo debetur. Certè non est in toto terrarum orbe locus, ubi Deus non sit summè colendus, sed tamen ut est Optimus sicut & Maximus, remittit ipse aliquid de illa summa veneratione cum interna tum externa, quam meretur & quam teneremur reddere, nisi indulgeret. At verò in illis locis ubi se magis praesentem indicat a deo non remittit de reverentia sibi exhibenda, ut illam imperet, nisi reddatur. *Solve,* inquit Moysi, *calceamenta de pedibus tuis, locus enim in quo stas terra sancta est.* Et paulo post cum descenderet Dominus super montem Sinai. *Constitues,* inquit, *terminos populo per circuitum, & dices ad eos, cavete ne ascendatis in montem, nec tangatis fines illius, omni qui tetigerit montem, morte morietur.*

Job. 26.

Exod. 33.

Hebr. 12.

1b. 19.

Licet igitur hoc unum esset, quod in illis locis ubi appareret, ita religiose vellet coli, nonne id sufficeret ad omnem ei cultum deferendum, sicut hoc unum sufficit ad illum praecipua veneratione colendum certis quibusdam diebus, quia sic praecipit? Verū adde huic divinae ordinationi justissimam causam & aequissimam rationem, quae petitur à dignitate & Majestate se manife-

Man-

tantis Dei, à Bonitate Beneficientis, à Potentia Operantis, à Justitia punientis, aut alia quavis perfectione, quam illustrius exhibet. Quanta putas cum veneratione dignum? quanto tum credis animi corporisque famulatu, religione, obsequio. Deum esse demerendum?

Qui non timebit te Domine? Hoc videlicet in Apocalypsi dicunt quibus insigniora quaedam notantur divina opera, unde in stuporem rapti dum mirantur quam sit inde timendus Deus, simul admirantur si quis illum non timeat: sic enim pari affectu omnes, in unum & idem conveniunt ut dicant: *Magna & mirabilia sunt opera tua Domine Deus omnipotens. Iusta & vera sunt via tua, Rex saeculorum, qui non timebit te Domine, & magnificabit nomen tuum?* Quasi dicerent, nullus est, ubicunque locorum sit, qui te sibi praesentem & operantem attentius cogitet, qui non illico timeat.

Atque hic timor qui ex divina concitatur praesentia talis est, ut non aliter aptius possit significari, quam hoc pavoris nomine, qui singularis affectus est, quo totus in se homo colligitur, ut se totum in divinum impendat culum; & cum se totum etiam impenderit, agnoscat se nihil praestitisse praesumma illa Majestate quam Primores & Beatiores creaturae non satis dignae sunt venerari.

Sic Jacob ille vir Dei, qui dixerat, *verè Dominus est in loco isto, ego nesciebam*, nonne statim in hunc transit affectum, cum statim scriptura de illo dicat *pavensis, quàm terribilis est, inquit, locus iste! non est hic aliud nisi Domus Dei & porta caeli!* Mirum sanè si non paveret ad terribilem conspectum loci, sed magis mirum quod locus ille dicatur terribilis qui est Domus Dei & porta caeli? Quid de Purgatoriis aut aliis infernis locis diceretur acerbius, quam quod terribilis illorum esset aditus & ingressus? sed aliud est esse terribilem horrore poenae ac praesentiae demonum, & aliud horrore sanctitatis ac divinae praesentiae.

Damones contremiscent, inquit S. Jacobus, siunquid & ipsae tremunt supremæ potestates? sed tam diversus est utrorumque spirituum tremor, quam supremi distant ab infimis, quam caelestes ab infernis, quam Beati à damnatis. Sic in nobis aliud est tremere vel terri propter solam poenam, & aliud propter solam offensam, sive propter solum Deum, à quo verearis te subducere, & in cuius conspectu apparere timeas, quod non sis satis mundus & purus. Sic dicebat suis Moyses, *nolite timere, ut enim probaret vos venit Deus, & ut terror illius esset in vobis & non peccaretis.*

Quibus ex verbis duplex necessario colligendus est timor. Nam & vetat simul & praecipit ut timeant ad adventum sive ad praesentiam Dei, non timeant, inquit, ut fugiant Deum, sed timeant ut eum colant. Sic expresse Apostolus postquam dixit, *non accessibilem montem & accessibilem ignem*, ut scilicet timeretis supplicia, sic tamen consequenter addit, *serviamus placentes Deo cum metu & reverentia, Et enim Deus non solum igni consumens est.* Quasi aperit diceret, non apparet quidem nobis Deus sicut olim in accenso & ardenti supra montem igne ut nos terreat & disperdat: sed tamen ignis est qui metu & timore quem vocat reverentialem, sit timendus: aut certe licet occultus sit, non desinit illos tamen consumere qui non praesentem timeant.

Ex quo sanè Apostoli dicto, quod tertium est declarandum, satis clarè innotebit, *non pavere pavendum est.* Vel enim profus Atheum illum esse oportet, qui dum se magis praesentem Deus exhibet, non magis esse credat, vel omnino stupidum & impium, qui divina signa praesentiae non sentiat, aut nullo pietatis sensu moveatur. Qui ab igne recedit longius, non accenditur, aut qui accedit propius, consumetur. Sic illi plane, vel absunt à Deo longius, quem non esse praesentem credunt, vel audaciter sese illi communicant qui nullo praesentis metu deterrantur. At nonne utrumque pavendum est? Qui te adire nimis verentur, nesciant mansuetudinem tuam; dicebat Augustus Caesari quidam adulator: aut qui non satis verentur, nesciunt Majestatem tuam. Nonne hoc verius inverecundis illis qui nil timeant, objicias? Nec dicant sibi non esse liberum aut in sua positum potestate, moveri, pavere, & terri ad praesentem Deum? Neque enim tam affectus sensibilis quaeritur, quam effectus rationalis, ut tum eo se componant modo quem divina decet reddere Majestati, quae se propter praesentem reddat. An minus illi possunt quod Babylonij, Persae, & Medij, quibus Rex Darius imperavit, *ut contremiscent & paverent Deum Daniels?* aut si aequè possunt, cur non aequè verentur Christiani? Nonne id stupendum & pavendum? Patebit paulò post, etiam apertius.

II. PUNCTUM.

SED in locis sacris, nempe in Ecclesiis seu templis Deo dicatis ac consecratis, se Deus magis praesentem facit, majoraque sua praesentia signa, Bont-

Mm 3

Hebr. 12.

Apost. 15.

1st. 2.

Exod. 22.

Dan. 6. & 14.

Bonitatis, Beneficentia, Potentia, Iustitia, ceterarumque virtutum, sive perfectiorum monumenta constituit.

Quod primò quidem patuit in illa deserti parte, ubi Tabernaculum & quidquid ad divinum spectabat cultum cœpit erigi & spectari: sic enim scriptura refert: postquàm omnia perfecta sunt, operuit nubes tabernaculum testimonij, & gloria Domini implevit illud: Nec poterat Moyses ingredi tectum faderis, nube operiente omnia & MAIESTATE DOMINI CORUSCANTE. Deinde vetò post apertius etiam in templo Salomonis, dū Deo dicaretur, sicutum præsens adfuisse Divinum numen refertur, ut impleteretur Domus Dei nube, nec possent sacerdotes stare & ministrare propter caliginem: compleverat enim gloria Domini domum Dei. Tunc Salomon ait, Dominus pollicitus est ut habitaret in caligine, ego autem edificavi domum nomini eius, ut habitaret ibi in perpetuum.

2. Par. 5.

6. Et post multa: Cùmque complisset Salomon fundens preces, ignis descendit de caelo, & devoravit holocausta & victimas & MAIESTAS DOMINI implevit domum: nec poterant sacerdotes ingredi templum, eo quod impleisset Maiestas Domini templum Domini. Et nonnullis interjunctis, sic ipse Dominus: Oculi quicquid in terris aperti, & aures meæ erant ad orationem eius qui in loco isto oraverunt: elegi eum & sanctificavi locum istum, ut sit nomen meum ibi in sempiternum & permanent oculi mei & cor meum ibi cunctis diebus.

7.

Poterantne dari Divinæ Præsentia testimonium certiora? atque hæc cum dicebat & fierent, quo tempore templum Domino dedicabatur, quis non videat quàm sit antiqua & religiosa templorum dedicationis institutio? cuius cum festus etiam dies solenni ritu Jerosolymis ageretur, ipse Christus Dominus interesse voluit: & qui vocabant Encæniorum celebritatem, sua cohonestavit præsentia.

Joan. 10.

Nec silei debet quod in libris Machabæorum refertur de quodam Heliodoro, qui cum impietatis panas in templo male multatus dedisset, non cessabat illam quam suo licet damno & pudore conserat divinam præsentiam deprecari, venerari & suspicere, eo quod, inquebat, in loco sit verè Dei quadam virtus, nam ipse qui habet in calis habitacionem, visitator & adiutor est loci illius. Sic ille palam profitebatur.

2. Mach. 3.

Quæ quidem potiori jure de nostris Templis Christiano more solenniter dedicatis debent intelligi, ubi longè est aliud sacrificium, ubi Deus, ubi Deus ipse homo factus, sacerdos est & iuge

sacrificium incruentum, ratione cuius prædictum est a Propheta, quod nostrorum maior templorum futura esset gloria quàm templi Salomonici. Spiritus, inquit, meus erit in medio vestrum, nolite timere quia hæc dicit Dominus exercituum: adhuc unum modicum est, & ego commovebo caelum & terram & mare & aridam, & movebo omnes gentes: & veniet desiderata cunctis gentibus, & implebo domum istam gloria, dicit Dominus exercituum. Meum est argentum & meum est aurum dicit Dominus. Magna erit gloria domus istius novissima plusquam prima, dicit Dominus, & in loco isto dabo pacem, dicit Dominus exercituum. Id est, omne bonorum genus, & præsertim ipertinotum & spiritualium, quæ certè templo illi Jerosolymitano, quod vel à Zorobabele, vel ab Herode restauratum est, non ita planè conveniunt ac nostris modo Ecclesiis, ubi Desideratus Ille gentibus nobiscum indescendet adest usque ad consummationem sæculi: completurque fideliter illud, quod ab alio prænuntiatum fuit Propheta: Dabit vobis Dominus panem arctum & aquam brevem; & non faciet avolare à te ultra doctorem tuum; & erunt oculi tui videntes præcepto: em tuum, & aures tuae audient verbum post tergum monentis: hæc est via, ambulate in ea & non declinetis neque ad dexteram, neque ad sinistram. Et contaminabis laminas sculptilium argenti tui & vestimentum conflatum auri tui, & disperges ea sicut immunditia menstrua. Egredere, dices ei, Nempe omni profano ritui.

Aggai. 3.

Is. 30.

Quod & alius Propheta palam fecit, cum sic Judæis templum suum restaurantibus, Dominum loquentem refert: Non est mihi voluntas in vobis & munus non suscipiam de manu vestra: ab ortu enim solis usque ad occasum, magnū est nomen meū in gentibus. Et in omni loco sacrificatur & offertur nomini meo. Latio munda, quia magnum est Nomen meū in gentibus, dicit Dominus exercituum. Id est, in omni terrarum tractu locus erit ad sacrificium oblationis mundæ mihi destinatus. Ego autem in illo magnificabor, loco, sive per oblatum tale sacrificium, sive per gratias inde ac per reliqua Sacramenta tam ubertim & effusè profluentes, quàm erunt capaces hominum mentes ad eas recipiendas.

Mal. 1.

Zach. 13.

Ibi fors ille patens promissus in ablutione peccatoris. Ibi preparatus ille mons Domus Domini in vertice montium, & elevabitur super colles, & fluent ad eum omnes gentes. Et ibunt populi multi & dicent, venite & ascendamus ad montem Domini, & ad domum Dei Iacob, & docebitis nos.

Is. 2.

no.

nos vias suas, & ambulabimus in semitis eius. Ibi
 germinis Domini est in magnificentia & gloria & fru-
 ctus terræ sublimis, & exultatio his qui salvati
 fuerunt de Israel. Ibi piscina salutifera non unum per-
 fanando, non in anno semel, non per Angelum
 commovenda, sed quoties quisvis ægrotus, o
 beneficium, o præsentem divinam manum; quo-
 ties quis sanari velit, promptiorem sentiet ipsius
 Dei sanantis manum, quam æger vulnus detexerit
 Ibi aperta mensa, ibi Cæna magna nunquam de-
 ficiens esurientibus. Ibi Iesus Christus heri & ho-
 die & in sæcula, clamare nunquam cessat: si quis
 sitit, veniat ad me. Venite ad me omnes qui labo-
 ratis & onerati estis, & ego reficiam vos. Ibi Pa-
 ter misericordiarum expectat filium prodigum;
 ibi eum in gratiam recipit, veste, annulo, convi-
 vioque excipit singulari. Illuc bonus Pastor per-
 ditam ovem refert; illic denique Cælum refertat
 paucienti & infernum elaudit.

Hebr. 13.
 Ioan. 7.
 Matth. 11.
 Luc. 15.

3. Dial.
 6. 30.

3. Reg. 8.

Quid manifestius ad declarationem Præsen-
 tiæ quid sublimius ad excellentiam Maiestatis?
 quid utilius ad Bonitatis & misericordie largi-
 tatem effundendam? quid ad Potentiam vim & o-
 perationem efficacius? cum semper sensibilibus
 signis Sacramenta contineantur, & suum sem-
 per effectum habeant. nisi quid à nobis obstat.
 Certe ille sæpe Christi visas imagine, nulla hu-
 mani depictas manu, sæpe ipsam Christum se-
 se multis spectandum & colendum dedisse, sæ-
 pe olim ac modò etiam sat frequenter multa il-
 lic patrata miracula legimus & videmus. San-
 ctus quoque Gregorius quod suo contigit tem-
 pore refert in magna serenitate aeris super altare
 Ecclesie nubem coelitus descendisse, suoque illud ve-
 lamine operuisse, omnemque Ecclesiam tanto ter-
 rore ac suavitate odore replevisse, ut patientibus
 januis nullus illic presumeret intrare. Sic ille ad
 verbum. Sed quantumcunque mira sint & stupen-
 da quævis prodigia, mihi nihil validius ad divi-
 nam in templis credendam & colendam præsen-
 tiam, quam quod Christiana fides docet de Sacra-
 mentis, quæ ibi quotidie conficiuntur, & de pe-
 rennibus gratiis quæ inde ad nos omnes indeci-
 nentur. fluunt.

Ergo ne putandum est, quod verè Deus habitet
 super terram? si enim Cælum & cali cælorum te
 capere non possunt, quanto magis Domus hæc quæ
 edificavit? quasi diceret Salomon, non est dubi-
 tandum quin verè Deus habitet in hoc loco, cum
 totibi singularis suæ præsentia Bonitatis & pro-
 videntia signa manifestet: sed id mirum quod i-
 ta velit ea manifestare; aut quod ea manifesta-

tione tam parum homines moveantur, ut nec debi-
 tum Deo cultum exhibeant, nec fructum picta-
 tis reportent.

Non sic David, non sic Regius ille Psalter qui
 non aliter se introiturum in templum affirmabat,
 quam in timore Domini. Introibo inquit, in Do-
 mum tuam, adorabo ad templum sanctum tuum
 in timore tuo. QUOD magnum est præsidium
 procedentibus ad salutem, ait tibi S. Augustinus.

Pf. 5.

III. PUNCTUM.

Quantum hinc igitur patet, locis sacris sa-
 crum & debitum esse pavorem, tantum ibi
 non pavere, profecto pavendum est. Quia
 quidam Dei præsentis contemptus est, qui se
 propterea magis præsentem indicat, ut magis
 ibi timeatur; & quis sit ille timor, satis evidenter
 exprimit, cum expresse dicat, Pavete ad sanctua-
 rium meum; pavete non corporali sensu sed spi-
 rituali, talem exhibendo cultum quem excitaret
 Divina ipsa maiestas, si præsens oculis cerneretur,
 aut si quod pararet miraculum; aut sicut
 denique cum animus ad aliquod insolitum & sta-
 pendum spectaculum sic totus pavet & rapitur,
 nulla ut alia re profusè à spectando revocetur.
 Sic planè sic attentum esse oportet, & affixum vel
 sacrificio quod peragitur, vel officio quod cele-
 bratur, vel orationi quam fundis, vel imagini
 quam revereris, vel Christo quem adoras, ut ibi
 totus sis animo & corpore sic ad pietatem & ve-
 nerationem compositis, nulla ut parte desis.

Hoc est pavere sicut iubebat Dominus, hoc est
 pavere non ad malum, sed ad bonum, sicut Pro-
 pheta futurum prædixit in nova præsertim lege.
 Pavebunt, inquit, ad Dominum, & ad bonum
 eius in novissimo dierum. Hoc est pavere, hoc est
 quod pater quique, quod Angeli, quod ipse Ange-
 lorum Dominus, dum oraret, pavebat, & toto
 se, contremiscebat, quantus, quantus ille esset,
 toto se ipso, contremiscebat, dum oraret; sic enim
 habes, postquam cepit pavere & cadere, Matth. 26.
 prociidit super terram & prociidit in faciem suam,
 Marci 14.
 non tantum semel eum in hortu Patrem oravit,
 sed in diebus carnis suæ, inquit Apostolus, id est
 semper pro more suo preces supplicationesque ad
 Deum, qui possit illum salvum facere à morte,
 cum clamore valido & lachrymis offrens exau-
 ditus est profusè reverentia: Quæ certe verba si
 accuratius expendantur, tam stupendam in o-
 rando, Christi designant demissionem & quan-
 dam velut trepidationem spiritus, ut te con-

Osee. 3.

Matth. 26.
 Marci 14.

Hebr. 5.

tra nō trepidare in conspectu Dei, prorsus stupendum sit & pavendum!

Quid? quod modò dum hæc meditaris, vel dum in templo inambulas, aut sedes otiosus, aut negotia mente tractas, aut coilo quia misces cum alijs; quid? quod inquam, ipse Christus Dominus in altar factus hostia Deo Patri mactanda, tam demisso, tam humili, tam omni prorsus ex parte religioso se constingit modo! Tu vero, tu quis es? tu peccator! tu tam multis obnoxius criminibus, tam multis addicendus supplicis, tu non modo nil vereberis, nil pavebis! Sed neque tuam præfractam agnosces audaciam Plane id pavendum, sed miserando illo pavore quem minatur Deus, *Pavore & terror & laqueus super te.* Reco dare zeli quem prætulit in templo, cum in dū & iterum eiecit vendentes & cementes, dicens: *Domus mea, Domus orationis est.* *Quanti putas animarum versioes puniret, inquit sancti Patres, si invenisset ibi risus vel vaniloquio vacantes, aut alij cuiuslibet vitio mancipatos? si enim ea qua alibi liberè geri poterant, Dominus in domo sua temporalia negotia geri non patitur: quanti magis ea qua nusquam fieri licet, plus caelesti iram merentur, si in ædibus Deo sacrata agantur?*

Ier. 48.

Mattb. 21.

Iean. 2.

S. Aug.

Beda, 25.

Hom. 36.

in 1. ad

Cor.

Postquam vero Divus Chrysostomus liberio- rem hanc Christianorum licentiam arguit, tum vehementius ad eam coercendam, & ad sanctum illum pavorem qui à nobis desideratur exci- andum, sic pergit, *Nec enim in strina aut vnguentaria taberna, Ecclesia est, aut officina forensis, sed locus Angelorum, locus An. Angelorum, Regia*

Dei, Cælum ipsum. Quemadmodum igitur si cœ- lum quispiam in angustiis redactum illuc inducat, etiam si fratrem, etiam si Patrem videas, tamen præ stupore non alloquare; Sic nec hic aliud quidquam quam sancta servare decet. Et nonnullis interje- ctis: *Nunc autem foro nihil differt, & si non sit sa- merarium dictum, fortasse nec scena ipsa; adeo proficitu scortu petulantius, qua hinc mulieres congregantur sese comunt, & sine dubio non pau- cos hic sollicitant homines intemperatos. Si qua cor- rumperet matronam conatur, locum hunc maxime idoneum putat. Ah nimis vera verba! Rursusque alibi: *Stat Sacerdos Dei orationem offerens cun- ctorum: tu autem rides, nihil timens, non contem- niscens, non colligens te ipsum: & in aulam qui- dem regiam intraturus, & habitu, & oculis, & in cœssu & in cunctu alium componis & ornas temet- ipsum; huc autem ingressurus, ubi est aula regie, & talis, qualis cœlestis est, rides!**

Hom. 55.
ad Hebr.

Vide quid in hoc genere pecces, aut alios pec- care videas, quos possis arguere. Jam ante pri- dem contra profanos in Templis ausus, lata est sententia, cum ex omnibus puniendis eos in pri- mis Deus plecti velit qui gravius ibi deliquerint. *A sanctuario meo, inquit, incipite.* Cui quidem sententiæ satis aperte Princeps Apostolorum vi- detur subscribere, dum ait, *tempus est ut incipiat iudicium à Domo Dei.* Verum, non est satis, non peccare in templo, sed ne quidem illum cum pec- cato, esse accedendum. Qua de re sequens est Veritas, quæ precedentem plurimum confir- mabit.

Ezech. 9.

1. Pet. 4.

AD HÆC OFFICII ECCLESIASTICI, DE HODIERNO FESTO, VERBA.

In gradua-
li Missa.

*Locus iste à Deo factus est, inestimabile Sacramentum, Irre-
prehensibile est.*

VERITAS PRACTICA.

Ad sacrum locum, velut ad Sacramentum.

SENSVS & RATIO est, quòd si quis sacer locus, locus est à Deo factus, in quo præcipuè decenti colatur cultu, sic nos decet hunc ei cultum ex- hibere.

Sed nisi ad sacrum locum accedatur velut ad Sa- cramentum, talis ei cultus non exhibetur.

Ergo ad sacrum locum velut ad Sacramentum, non

aquali quidem ex causa, sed propè simili, prout Ps. 91.
dicebat David: *Domum tuam decet sanctitudo*
& prout in di, cursu declaratur.

I. PUNCTUM.

MULTUM certè Davidi debet Reli- gio, quòd primas de Domo Dei con- struenda cogitarit, quòd magnificam idcirco cogitationem suscepit, a que ad illam cumulatè perficiendam ingent

pa